

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/22/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418201751
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8418201751.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pajštúnskej č. 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pajštúnskej č. 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej A. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v l., na ul. J. č. XXX/XX, o zaplatenie sumy XXX,XX eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 23.01.2020 č.k. 8Csp 123/2018-94 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvných pokút vo výške 148,19 eur a vo výške 150 eur.

Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 81,89 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 17,95 eur od 19.08.2015 do zaplatenia, vo výške 5,05 % ročne zo sumy 21,61 eur od 19.09.2015 do zaplatenia, vo výške 5,05 % ročne zo sumy 27,94 eur od 20.10.2015 do zaplatenia a vo výške 5,05 % ročne zo sumy 14,39 eur od 19.11.2015 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu Slovak Telekom, a.s. a žalovaná dňa 23.06.2015 uzatvorili zmluvu o poskytovaní verejných služieb. Žalovaná neuhradila faktúry za poskytnuté služby v celkovej výške 81,89 eur. V tejto časti súd prvej inštancie žalobe vyhovel a okrem istiny 81,89 eur priznal žalobcovi i príslušný úrok z omeškania. V časti zaplatenia zmluvných pokút vo výške 148,19 eur a vo výške 150 eur žalobu zamietol.

3. Ustanovenie § 544 Občianskeho zákonníka umožňuje pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Strana, ktorá zmluvnú pokutu požaduje, však musí v právnom úkone, ktorým túto zmluvnú pokutu žiada, uviesť určite a zrozumiteľne, za ktoré konkrétne porušenie zmluvných povinností si zmluvnú pokutu uplatňuje a určite, zrozumiteľne a jasne uviesť spôsob jej prípadného vyčíslenia. Súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

4. Zmluvná pokuta je jedným z právnych prostriedkov zabezpečenia záväzku. Má funkciu sankčnú, preventívnu a uhradzovaciú. Sankčný charakter zmluvnej pokuty znamená najmä, že postihuje toho účastníka, ktorý poruší zmluvnú povinnosť nepriaznivým následkom a to v podobe vzniku ďalšej povinnosti zaplatiť peňažnú čiastku v dohodnutej výške. Občiansky zákonník neobsahuje úpravu o výške zmluvnej pokuty a ani o spôsobe jej určenia. Výška zmluvnej pokuty, ale musí spĺňať kritérium primeranosti (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka).

5. Zmluvná pokuta, teda sankcia, musí však byť primeraná vo vzťahu k porušenej povinnosti, najmä vo vzťahu k dôsledkom, aké toto porušenie má pre dodávateľa. Týmto dôsledkom musí byť primeraná zmluvná pokuta, ktorá plní funkciu peňažnej náhrady pre dodávateľa za riziko, ktoré znáša v dôsledku nesplnenia povinnosti.

6. Sankcia spočívajúca v regresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nielen času a rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Sankcia dohodnutá počas celej platnosti zmluvy a jej hrozby nesmie byť v žiadnom jej štádiu zjavne neprimeraná a prípadným nárokom na sankciu nemôže vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Uvedené platí aj preto, že neposkytnutím služby v určitom rozsahu dôjde aj k úsporám na strane poskytovateľa služby, teda zmluvná pokuta nemôže nahrádzať jeho očakávané príjmy. Takáto zmluvná pokuta zároveň nesmie slúžiť ako jediný nástroj a prostriedok na neprimerané zabezpečenie prípadných benefitov a výhod, ktoré v istých prípadoch javia výrazné znaky potenciality, porovnávajúc v konkrétnom časovom úseku ofenzívnu obchodnú politiku iných telekomunikačných operátorov.

7. Žalobca si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu z dôvodu porušenia záväzku viazanosti žalovanej. Dané vyplýva priamo zo žaloby, v ktorej žalobca uviedol výpočet uplatnenej zmluvnej pokuty.

8. Dohodnuté znenie zmluvnej pokuty vôbec nerozlišuje závažnosť porušenia tej ktorej zmluvnej povinnosti a z tohto hľadiska aj primeranosť zmluvnej pokuty k porušeniu tej ktorej zmluvnej povinnosti. Nerozlíšenie medzi porušením zmluvnej povinnosti a výškou pokuty znamená neurčitosť dohody o zmluvnej pokute. Takáto neurčitosť znamená aj nejednoznačnosť vyjadrenia toho, ktoré porušenie zmluvnej povinnosti znamená nárok na zmluvnú pokutu v uvedenej výške.

9. Znenie dohody o zmluvnej pokute akoby naznačovalo, že existuje závažné porušenie a menej závažné porušenie zmluvných povinností, pričom ale nie je rozlíšené, v akej výške sa bude nárokovať zmluvná pokuta za to ktoré porušenie zmluvných povinností. V danej veci dohoda o zmluvnej pokute je pre neurčitosť neplatná.

10. Navyše uplatnenie práva na zmluvnú pokutu ako právny úkon, ak má byť relevantný, musí zodpovedať kritériám, ktoré právna norma vyžaduje pre platný právny úkon. Uplatnenie práva na zmluvnú pokutu musí byť realizované určito a zrozumiteľne tak, že subjekt uplatňujúci právo na zmluvnú pokutu musí definovať, ktoré konkrétne porušenie zmluvných povinností sankcionuje a predovšetkým musí preukázať aj to, že k porušeniu zmluvných povinností skutočne došlo. Žalobca v danej veci nepredložil žiadny dôkazný prostriedok, z ktorého by vyplynulo, že zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bol ukončený z dôvodu na strane žalovanej. Pri nepreukázaní tohto základného predpokladu nezostávalo iné než hodnotiť nárok žalobcu v časti týkajúcej sa zmluvných pokút za nedôvodný.

11. Žalobca svoje právo na zmluvné pokuty odvíja od zmluvy, ktorá patrí k spotrebiteľským zmluvám v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Tieto zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právny predchodca žalobcu ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárovej zmluvy. Právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako dodávateľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom

ovplyvniť ich obsah. Aj v tomto konkrétnom prípade žalovaná nemala možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť. Žalovaná ako spotrebiteľ si zmluvnú pokutu osobitne nevyjedнала vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým podmienkam. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady č. 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

12. Zmluvné dojednania obsiahnuté v zmluve o poskytovaní verejných služieb, vzťahujúce sa na zmluvné pokuty sú neprijateľné, pretože spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V prípade, ak ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Preto by nemal byť v spotrebiteľskej veci už pri samotnom uzatváraní zmluvy prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ, teda výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy.

13. Dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, akú cenu služby spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu. Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty, ktorá je neprimerane vysoká sankcia za nesplnenie povinností, ku ktorým sa zaplatenie zmluvnej pokuty dojednálo. Je pritom zrejmé, že žalobca odvíja právo na zaplatenie zmluvnej pokuty od nesplnenia povinností zaplatiť splatné faktúry za poskytnuté služby. Po vyčerpaní služieb v rámci zvoleného účastníckeho programu pritom dodávateľ už neposkytuje spotrebiteľovi služby za tak zvýhodnené ceny, ako je to v rámci dojednaného programu. Preto zmluvná pokuta v tomto rozsahu pôsobí ešte neprimeranejšie. Zmluvná pokuta bola dojednaná len pre prípad nezaplatenia splatnej ceny za služby, resp. porušenia povinností upravených vo vymedzených článkoch, ktoré nesúvisia s predajom mobilného telefónu alebo iného koncového zariadenia, ktorým užívateľ prijíma služby. Prípadná predajná cena takéhoto koncového zariadenia a výška zľavy nemajú žiadny vplyv na posúdenie primeranosti zmluvnej pokuty.

14. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách, či dodatkoch. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť.

15. Keďže dohoda o zmluvnej pokute pre neurčitosť je neplatná, súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol.

16. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 C.s.p.

17. Proti tomuto rozsudku, a to konkrétne proti výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvných pokút, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, aby žalobe žalobcu o zaplatenie sumy 298,19 eur s prísl. bolo vyhovené. Alternatívne požadoval rozhodnutie v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Ako dôvod uviedol, že podmienky pre rozhodnutie bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 177 ods. 2 písm. a) C.s.p., resp. v zmysle ust. § 297 písm. b) C.s.p. splnené neboli. Tvrdenia žalobcu zo strany žalovanej neboli nijakým spôsobom spochybnené, a preto je potrebné tieto tvrdenia v súlade s ust. § 151 ods. 1 C.s.p. považovať za nesporné. Prvoinštančný súd nenariadením pojednávania, resp. nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podľa ust. § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka si môžu strany pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu, ktorú je účastník, ktorý poruší zabezpečenú povinnosť, povinný zaplatiť aj vtedy, keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Podľa zákona nie je významné ani to, či ide o porušenie povinnosti splniť záväzok riadne a včas, alebo ide iba o čiastkové nesplnenie nejakej povinnosti. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku. Zmluvná pokuta teda predovšetkým predstavuje hrozbu dlžníkovi, že pokiaľ nesplní svoju zmluvnú povinnosť, vznikne mu povinnosť poskytnúť pre tento prípad dojednané plnenie, t.j. pokutu. Dojednaná zmluvná pokuta má teda predovšetkým čeliť porušeniu povinností (funkcia prevenčná), lebo ak bude zabezpečená povinnosť splnená, bude hlavná funkcia zmluvnej pokuty vyčerpaná. Ďalej plní aj reparačnú funkciu a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Zabezpečovaciu funkciu plní zmluvná pokuta len tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil zmluvnú povinnosť. Dohoda o zmluvnej pokute má povahu dohody o paušalizovanej náhrade škody.

19. Právny predchodca žalobcu a žalovaná si dohodli zabezpečovací inštitút zmluvnej pokuty pre prípad porušenia záväzku viazanosti, ktorý je definovaný na tretej strane zmluvy o poskytovaní verejných služieb. Žalovaná porušila svoje povinnosti poskytnúť zmluvné dohodnuté protiplnenie a neuhrádzala faktúry vystavené za poskytnuté služby riadne a včas. Toto porušenie zmluvných povinností vôbec nebolo zohľadnené.

20. V danom prípade zmluvná pokuta predstavuje paušalizovanú náhradu škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku viazanosti, ktorú si právny predchodca žalobcu a žalovaná dojednali s ohľadom na poskytnutie služieb pre žalovanú vo zvýhodnenej akciovej cene. Škoda pozostávala z rozdielu medzi sumou, ktorá by bola fakturovaná žalovanej v zmysle aktuálneho cenníka v prípade, ak by nevyužila akciové ceny a neviazala sa k záväzku viazanosti a sumou, ktorú právny predchodca žalobcu fakturoval žalovanej v dôsledku poskytnutia služieb za akciové ceny práve s ohľadom na dobu viazanosti. Zmluvnou pokutou si právny predchodca žalobcu zabezpečuje návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny poskytovanej služby, prípadne nevrátených zariadení, ktoré boli žalovanej poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny len z dôvodu dojednania záväzku o viazanosti, nakoľko v opačnom prípade by bola žalovaná v neprímeranej výhode oproti spotrebiteľom, ktorí si záväzok viazanosti nedojednali a rozhodli sa platiť právnomu predchodcovi žalobcu cenníkové ceny bez dojednanej zľavy, nakoľko sa nechceli zaviazat' záväzkom viazanosti. Žalovanej bola vyúčtovaná zmluvná pokuta v zníženej výške 148,19 eur so zohľadnením počtu dní, ktoré uplynuli z doby viazanosti, a to vrátane dní, počas ktorých bola žalovaná ešte pripojená, avšak svoje zmluvné povinnosti riadne a včas platiť cenu za poskytnuté služby si neplnila. Zmluvná pokuta bola v zmluve vyjadrená regresívnym spôsobom, čo znamená, že základ zmluvnej pokuty sa znižuje o čiastku zodpovedajúcu počtu dní uplynutých z doby viazanosti, to znamená do doby do prerušenia poskytovania služieb.

21. Čo sa týka zmluvnej pokuty, dojednanie o nej je jasné, zrozumiteľné a určité.

22. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu smerujúce proti výroku o zamietnutí žaloby v časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty nie je opodstatnené.

23. Pri rozhodovaní o zmluvnej pokute sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

24. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pri tom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

25. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o poskytovaní verejných služieb túto charakteristiku spĺňa. Jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

26. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

27. Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

28. Občiansky zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. k) považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

29. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

30. Ustanovenie § 544 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojsť si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

31. V prejednávanej veci výška zmluvnej pokuty bola stanovená na sumu 180 eur za porušenie záväzku viazanosti upraveného na strane 3 zmluvy o poskytovaní verejných služieb. Porušením záväzku viazanosti je výpoveď zmluvy účastníkom, ak výpovedná lehota alebo iná osobitne dohodnutá lehota uplynie počas dojednanej doby viazanosti, žiadosť účastníka o prenesenie telefónneho čísla k inému podniku poskytujúcemu služby elektronických komunikácií, ak v dôsledku tejto žiadosti dôjde k ukončeniu zmluvy počas dojednanej doby viazanosti a nezaplatenie ceny za poskytnuté služby účastníkom do 45 dní po splatnosti, na základe ktorého vznikne podniku právo na odstúpenie od zmluvy.

32. Dojednanie zmluvnej pokuty pre prípad výpovede zmluvy a žiadosti o prenesenie telefónneho čísla priamo odporuje ustanoveniam zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách.

33. Podľa ustanovenia § 44 ods. 6 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ak sa účastník, ktorým je fyzická osoba, zaviazal využívať určitú verejnú službu podniku počas určitého minimálneho obdobia, nesmie toto obdobie pri prvom uzavretí zmluvy o poskytovaní danej verejnej služby presiahnuť 24 mesiacov; podnik je zároveň povinný

poskytnúť užívateľovi možnosť uzatvoriť zmluvu o poskytovaní verejných služieb, pri ktorej toto obdobie nepresiahne 12 mesiacov. Bez ohľadu na minimálne obdobie platnosti zmluvy o poskytovaní verejných služieb, podnik je povinný zabezpečiť, aby zmluvné podmienky a postupy pri ukončení zmluvy neodrádzali účastníka od zmeny poskytovateľa služieb.

34. Vyššie uvedené ustanovenie bez ohľadu na to, že žalovaná sa v zmluve o poskytovaní verejných služieb zaviazala zotrvať v zmluvnom vzťahu s právnym predchodcom žalobcu po dobu 24 mesiacov, ukladalo žalobcovi resp. jeho právnemu predchodcovi povinnosť zabezpečiť, aby zmluvné podmienky a postupy pri ukončení zmluvy neodrádzali účastníka od zmeny poskytovateľa služieb. Sankcionovanie žalovanej zmluvnou pokutou za ukončenie zmluvy v dôsledku prenesenia telefónneho čísla k inému poskytovateľovi služby nemožno hodnotiť inak ako odradzujúcu podmienku a postup, teda ako podmienku neprijateľnú spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

35. Ustanovenie § 44 ods. 12 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov umožňuje účastníkovi vypovedať zmluvu o poskytovaní verejných služieb uzavretú na dobu neurčitú z akéhokoľvek dôvodu alebo bez udania dôvodu.

36. Zmluva o poskytovaní verejných služieb má charakter zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú. Nič na tom nemení ani žalovanou prevzatý záväzok zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov. Využitie zákonom danej možnosti vypovedať zmluvu nepredstavuje porušenie povinnosti, za ktoré bolo možné požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty.

37. Rovnako dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné. Na tom nič nemení ani fakt, že žalobca sa snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci denné klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytovania služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Nezaplatením ceny sa rozumie neuhradenie ceny poskytnutých služieb v plnej výške. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ si svoj záväzok nesplní len v nepatrnom rozsahu napr. z vyúčtovanej sumy neuhradí 1 Eur. Zmluvná pokuta dojednaná pre prípad nezaplatenia ceny za poskytnuté služby, výšku pohľadávky takto vzniknutej vôbec nezohľadňuje. Okrem toho výška zmluvnej pokuty sa znižuje iba do dňa prerušenia poskytovania služieb v dôsledku nezaplatenia ceny za poskytnuté služby. Prerúšením poskytovania služieb k zániku zmluvného vzťahu nedochádza. Nemožno preto vylúčiť následne uhradenie dlžného záväzku zo strany spotrebiteľa a opätovné obnovenie poskytovania služieb. Táto okolnosť majúca podstatný vplyv na výšku zmluvnej pokuty zohľadnená nebola. Zmluvná pokuta tak ako bola dojednaná teda umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľov zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb.

38. Dojednanie zmluvnej pokuty nezohľadňujúce výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku a viažúce sa iba na moment prerušenia poskytovania služieb bez zohľadnenia prípadnej možnosti ich obnovenia predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v neprimeranej výške.

39. Okrem toho, rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 26.09.2016 č.k. 12C 472/2015 - 68 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.08.2017 č.k. 7Co 233/2016 - 92 bola zamietnutá žaloba právneho predchodcu žalobcu Slovak Telekom, a.s. v časti týkajúcej sa uplatnenej zmluvnej pokuty. Ak Občiansky zákonník v ustanovení § 53a ods. 1 ukladá dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania konkrétnej podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú pre jej neprijateľnosť, alebo ak z takejto podmienky dodávateľovi nebolo priznané plnenie, dodávateľ nie je oprávnený domáhať sa, a to ani v súdnom konaní, plnenia vyplývajúceho z neprijateľných podmienok voči všetkým spotrebiteľom. Zákonnému pojmu zdržať sa používania bez akýchkoľvek pochybností zodpovedá povinnosť dodávateľa neuplatňovať si plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

40. Čo sa týka zmluvnej pokuty za Magio Sat Box vo výške 150 eur, táto mala byť dohodnutá pre prípad straty, odcudzenia, poškodenia alebo nevrátenia.

41. Uplatnenie práva na zmluvnú pokutu ako právny úkon, ak má byť relevantný, musí zodpovedať kritériám, ktoré právna norma vyžaduje pre platný právny úkon. Uplatnenie práva na zmluvnú pokutu musí byť realizované určito a zrozumiteľne tak, že subjekt uplatňujúci právo na zmluvnú pokutu musí definovať, ktoré konkrétne porušenie zmluvných povinností sankcionuje a predovšetkým musí preukázať aj to, že k porušeniu zmluvných povinností skutočne došlo. Žalobca v danej veci nepredložil žiadny dôkazný prostriedok, z ktorého by vyplynulo, že zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bol ukončený a že žalovaná by bola z tohto dôvodu povinná vrátiť koncové zariadenie. Túto skutočnosť žalobca ani netvrdil. Rovnako nepreukázal, aby žalovaná bola vyzvaná na vrátenie tohto zariadenia, resp. že žalovaná toto zariadenie stratila, odcudzila alebo poškodila. V tomto smere žalobca neunesol dôkazné bremeno. Žalovaná sa navyše nestala vlastníkom koncového zariadenia, a teda žalobca má právo kedykoľvek žiadať o vrátenie koncového zariadenia a aj z tohto dôvodu by zaplatenie pokuty za nevrátenie koncového zariadenia vo výške 150 eur a ponechania možnosti žalobcovi kedykoľvek žiadať o vrátenie veci bolo neprimerané a nespravodlivé.

42. Právne bezvýznamný je poukaz žalobcu na nesprávny procesný postup súdu, keď vo veci nenariadil pojednávanie. Ust. § 297 C.s.p. aj v prípade spotrebiteľských sporov umožňuje súdu vec prejednať aj bez nariadenia pojednávania, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000 eur. Tieto zákonné podmienky bez akýchkoľvek pochybností splnené boli. Hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšovala 1.000 eur, rovnako spornými neboli ani skutkové tvrdenia strán vo vzťahu k dojednaniu zmluvných pokút. Či takéto dojednanie zmluvných pokút predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku alebo nie, už nie je otázka skutkových tvrdených strán, ale otázka právneho posúdenia veci. Ide pritom o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci vzhľadom na to, že v obdobných právnych veciach týkajúcich sa zmluvných pokút, súdy už opakovane rozhodli o ich neprijateľnosti, a to aj vo vzťahu k degresívnej zmluvnej pokute.

43. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvných pokút vo výške 148,19 eur a vo výške 150 eur ako vecne správny potvrdil.

44. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, tento je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť. Rozhodnutie o trovách bolo odôvodnené len citáciou ustanovenia § 255 ods. 1, 2 C.s.p. bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia. V prejednávanej veci predmetom konania boli viaceré samostatné nároky, a to nárok na zaplatenie ceny poskytnutých služieb, nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 148,19 eur a nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 150 eur. V tejto súvislosti je právne bezvýznamné, že žalobca tieto nároky v petite žaloby vyjadril jednou pevnou sumou. Pri právach so samostatným skutkovým základom treba úspech a neúspech účastníka posudzovať osobitne podľa toho, v ktorom nároku, ktorý by mohol byť samostatne uplatnený, bol úspešný a v akom rozsahu a v ktorom zase nie. Trovy potom treba separovať a osobitne o nich rozhodnúť. Čiastočný úspech sa skúma so zreteľom na uplatnený nárok z aspektu právneho dôvodu žaloby, t.j. skutkového stavu a právnej normy, ktorá sa mala použiť alebo sa použila pri rozhodovaní o veci samej. Nie je možné považovať za čiastočný úspech, ak žaloba, v ktorej sa uplatnili viaceré nároky, bola čiastočne úspešná a čiastočne sa zamietla tak, že úspech i neúspech sa týkali samostatných nárokov. V takom prípade sa plný úspech alebo čiastočný úspech vo veci skúma so zreteľom na každý nárok, ktorý by mohol byť samostatne uplatnený. Ak ide o práva so samostatným skutkovým základom, môže dôjsť aj k tomu, že povinnosti na náhradu trov konania sa budú určovať osobitne vo vzťahu ku každému z účastníkov. V súvislosti s rozhodovaním o trovách konania je potrebné dodať, že v časti nároku na zaplatenie ceny poskytnutých služieb mal plný úspech žalobca a v časti nárokov na zaplatenie zmluvných pokút bola v celom rozsahu úspešná žalovaná. Keďže vydanie nezrozumiteľného alebo nedostatočne zdôvodneného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobcovi aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). V ňom bude úlohou súdu prvej inštancie rozhodnutie o trovách odôvodniť tak, aby spĺňalo náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p.

45. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).